

Teresa DROZDEK-MAŁOLEPSZA*

Sport kobiet w Polsce w latach 1921–1922 w świetle czasopisma „Przegląd Sportowy”

Streszczenie

Praca przedstawia sport kobiet w latach 1921–1922 w oparciu o czasopismo „Przegląd Sportowy”. „Przegląd Sportowy” był tygodnikiem poświęconym sportowi w Polsce i zagranicą. Przybliżał także różne aspekty ruchu sportowego kobiet.

W latach 1921–1922 kobiety działały w zarządach klubów i towarzystw sportowych. Rywalizowały w wielu dyscyplinach sportowych, głównie na arenie krajowej. Popularnymi dyscyplinami sportu kobiet były: lekkoatletyka, łyżwiarstwo, narciarstwo, pływanie, tenis ziemny, a także (w mniejszym stopniu) wioślarstwo i szermierka. Największe sukcesy kobiety odnosiły w narciarstwie. Do wyróżniających zawodniczek w narciarstwie należały: W. Dubieńska, E. Michalewska-Ziętkiewiczowa oraz I. Popielówna.

Słowa kluczowe: kobiety, sport, Polska, „Przegląd Sportowy”.

Celem pracy jest przedstawienie sportu kobiet w Polsce w świetle „Przeglądu Sportowego” w latach 1921–1922. „Przegląd Sportowy” ukazywał się w latach 1921–1939. W tym czasie był tygodnikiem wydawanym w Krakowie, poświęconym sportowi w Polsce i za granicą. Przybliżał także różne aspekty ruchu sportowego kobiet.

W zakresie piśmiennictwa dotyczącego sportu kobiet w II Rzeczypospolitej największe znaczenie poznawcze mają prace M. Rotkiewicz i T. Drozdek-Małolepszej¹. Warto nadmienić, iż publikacje podejmujące problematykę sportu

* Dr, Instytut Kultury Fizycznej i Turystyki, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie.

¹ T. Drozdek-Małolepsza, *Stan badań nad dziejami wychowania fizycznego i sportu kobiet w Drugiej Rzeczypospolitej*, [w:] S. Zaborniak (red.), *Z dziejów kultury fizycznej w Polsce*, Rzeszów 2005, s. 13–21; tejsze, *Sport strzelecki kobiet w Polsce w okresie międzywojennym*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Seria: Kultura Fizyczna”, z. 11, Częstochowa 2012, s. 13–25; tejsze, *Sporty zimowe kobiet w Polsce w latach 1919–1939*, [w:] L. Rak, E. Małolepszy (red.), *Narciarstwo polskie 1888–2008*, Jasło 2009, s. 105–115.

kobiet w Polsce w okresie międzywojennym nie uwzględniają w sposób szczególny kwerendy czasopisma „Przegląd Sportowy”.

W numerze 30 „Przeglądu Sportowego” z 1921 r. ukazała się informacja dotycząca powołania Międzynarodowego Związku Sportowego Kobiet². Związek został utworzony w Paryżu, a jego sygnatariuszami byli przedstawiciele następujących państw: Czechosłowacja, Francja, Hiszpania, USA, Wielka Brytania. Było to ważne wydarzenie w zakresie organizacyjnym, przyczyniające się do rozwoju sportu kobiet w Europie i na świecie.

Redakcja „Przeglądu Sportowego” oceniła sport kobiet we wschodniej Małopolsce, zwracając uwagę na niski jego poziom:

Wreszcie i sporty, dość intensywnie przed wojną uprawiane przez kobiety, poszły zupełnie w zapomnienie i wychowaniem fizycznym kobiet w przeciwieństwie do zagranicy nikt się u nas nie zajmuje³.

Z takim wnioskiem nie można w pełni się zgodzić. Granice Polski ukształtowały się w wyniku powstań narodowych i wojny Polski z Rosją Radziecką. Dopiero wtedy – właściwie – od 1921 r. – wśród wielu dziedzin, mogła się rozwijać aktywność fizyczna.

Kobiety, aczkolwiek w wyraźnej mniejszości, zasiadały we władzach klubów i sekcji sportowych. Członkiem zarządu Akademickiego Związku Sportowego (AZS) w Warszawie – w trakcie zjazdu w dniu 12 listopada 1921 r. – została Lucyna Janczewska⁴. Sekcja narciarska AZS w Krakowie zwołała Walne Zgromadzenie 17 września 1921 r.⁵ Członkiem zarządu sekcji narciarskiej została J. Popielówna. W skład zarządu sekcji narciarskiej Klubu Sportowego „Czarni” Lwów weszła w 1921 r. Jadwiga Pawłowska⁶.

Z inicjatywy Lwowskiego Towarzystwa Łyżwiarskiego (LTŁ) zawiązano 9 października 1921 r. Polski Związek Łyżwiarski (PZŁ)⁷. Do związku przystąpiły następujące organizacje: Warszawskie Towarzystwo Łyżwiarskie (WTŁ), Wileńskie Towarzystwo Łyżwiarskie (Wil.TŁ) oraz LTŁ. Pierwsza siedziba PZŁ mieściła się we Lwowie. Z inicjatywy Wil.TŁ pod koniec listopada 1921 r. urządzono tor łyżwiarski w Parku Sportowym im. gen. Żeligowskiego. Towarzystwo prowadziło sekcję hokejową, narciarską, saneczkarską oraz tenisową. Prezesem Wil.TŁ był inż. Zwolski, natomiast członkiem zarządu Kawalcowa.

W 31 numerze „Przeglądu Sportowego” z 1921 r. ukazała się informacja o mającym się odbyć w dniach 26–31 grudnia 1921 r. kursie narciarskim dla początkujących i zaawansowanych w Zakopanym⁸. Kurs narciarski organizowali

² „Przegląd Sportowy” 1921, nr 30, s. 15.

³ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 6, s. 4.

⁴ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 33, s. 9.

⁵ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 20, s. 14.

⁶ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 33, s. 11.

⁷ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 25, s. 14.

⁸ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 31, s. 15.

działacze Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy (TTN). Dla kursantów TTN zapewniło 90 miejsc noclegowych. Pod kierunkiem Elżbiety Michalewskiej-Ziętkiewiczowej, w dniach 26–30 grudnia 1922 r. miał zostać przeprowadzony kurs narciarski dla początkujących⁹. Organizatorem kursu była Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (SNPTT).

Popularną dyscypliną wśród kobiet była lekkoatletyka. W czerwcu 1922 r. odbyły się w Warszawie zawody sportowe szkół średnich¹⁰. W zawodach dziewcząt wyróżniły się uczennice Seminarium im. Orzeszkowej. W biegu na dystansie 60 m zwyciężyła Sadkowska, zaś w biegu sztafetowym 2 × 100 m zespół żeński Seminarium im. Orzeszkowej. W ramach zawodów lekkoatletycznych odbyły się pokazy gimnastyczne dziewcząt i chłopców¹¹.

W dniach 30 września – 1 października 1922 r. odbyły się w Warszawie MP w lekkoatletyce¹². W zawodach po raz pierwszy wzięły udział kobiety. Wydarzenie to zostało odnotowane na łamach „Przeglądu Sportowego”:

Faktem z życia naszej lekkiej atletyki jest fakt masowego startu pań ze Lwowa, Warszawy i Poznania. Warszawa jest jaskrawym przykładem tego, co można uczynić w dziedzinie propagandy sportu wśród niewiast. Oto 2 miesiące temu noga kobieca nie stanęła na bieżni na Agrykoli. Dziś Warszawa posiada przeszło 30 ćwiczących stale niewiast¹³.

W poszczególnych konkurencjach najlepsze okazały się: w biegu na dystansie 60 m – B. Szmendziukówna – 8.8 s. („Pogoń” Lwów); w skoku w dal – B. Szmendziukówna – 3.93 m; w skoku wzwyż – B. Pawska – 1.09 m (AZS Warszawa); w biegu sztafetowym 4 × 50 m zwyciężył zespół „Pogonii” Lwów, wyprzedzając AZS Warszawa i „Polonię” Warszawa¹⁴. Oprócz wymienionych lekkoatletek, w zawodach wyróżniły się: Gwizdałówna („Pogoń”), Klukowska, Rzeźnicka („Polonia”), Tupalska (AZS).

W numerze 45 „Przeglądu Sportowego” z 1922 r. podano rekordy Polski w lekkoatletyce za 1922 r.¹⁵ W konkurencjach kobiecych rekordy Polski należały do: Szmendziukówny – w następujących konkurencjach: bieg na dystansie 60 m (8.7 s), w skoku w dal (4.05 m), w biegu na dystansie 100 m (15.00 s); do Pawskiej w skoku wzwyż (1.09 m); w sztafecie 4 × 60 m – „Pogoń” Lwów (32.00 s.); w sztafecie 4 × 100 m – „Pogoń” Lwów (1.025 min). Należy zauważyć, iż w zakresie uwzględniania oficjalnych rekordów Polski w lekkoatletyce ukazała się w „Przeglądzie Sportowym” notatka prasowa o następującej treści:

⁹ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 49, s. 10.

¹⁰ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 24, s. 9–10.

¹¹ Tamże.

¹² „Przegląd Sportowy” 1922, nr 40, s. 8–9.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże. B. Szmendziukówna w biegu na dystansie 60 m uzyskała wynik o 0.1 s. lepszy od ówczesnego rekordu Polski.

¹⁵ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 45, s. 9.

Rekordy ustanowione przez polskich atletów za rządów zaborczych uznał PZLA tylko za najlepsze wyniki, a jako oficjalne rekordy Polski uznaje się rezultaty, osiągnięte po dniu 1 listopada 1918 r., o ile są lepsze od poprzednich najlepszych wyników¹⁶.

W 1921 r. TS „Unia” Poznań prowadziło drużynę piłki nożnej kobiet¹⁷. Brak źródeł nie pozwolił na przedstawienie działalności sportowej piłkarek nożnych.

Fot. 1. Drużyna piłki nożnej kobiet TS „Unia” Poznań

Źródło: „Przegląd Sportowy” 1921, nr 18, s. 1.

Na początku lat dwudziestych XX w. kobiety uczestniczyły w zawodach pływackich, przeprowadzanych na rzece. W dniu 29 czerwca 1922 r., z inicjatywy AZS został przeprowadzony wyścig pływacki na rzece Wiśle w Warszawie¹⁸. Dystans biegu pływackiego wynosił 2000 m. Zwyciężyła Zofia Bystrzyńska (AZS Warszawa), wyprzedzając Wardówną. Ogółem w zawodach wzięło udział 100 pływaków, w tym 7 kobiet¹⁹. W podobnych zawodach, przeprowadzonych na rzece Wiśle w Krakowie w 1922 r., w wyścigu na dystansie 3600 m I miejsce zajęła Maria Meyerówna²⁰. Drugie miejsce przypadło Irenie Popielów-

¹⁶ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 8, s. 10.

¹⁷ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 18, s. 1.

¹⁸ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 27, s. 10.

¹⁹ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 52, s. 8.

²⁰ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 31, s. 10. W zawodach wzięły udział 4 kobiety.

nie, zaś III miejsce zajęła S. Estreicherówna. Zawody zorganizowała sekcja pływacka AZS Kraków. M. Meyerówna przeplęła dystans 3600 m w 34 min i 52 s, podczas gdy najlepszy z mężczyzn uzyskał czas 34 min i 17 s.

Już wówczas kobiety współzawodniczyły w pływaniu w zawodach rangi mistrzostw okręgu. Pływackie zawody okręgowe – okręgu krakowskiego – przeprowadzono 22 lipca 1922 r.²¹ W wyścigach pływackich kobiet na dystansie 108 m stylem klasycznym i 108 m stylem dowolnym zwyciężyła Maria Meyerówna (AZS Kraków). W trakcie zawodów odbył się bieg sztafetowy dla kobiet 4 × 36 m. Zwyciężyła sztafeta AZS Kraków. W zawodach oprócz M. Meyerówny wyróżniły się Jadwiga Meyerówna i Irena Popielówna. W tym samym roku (3 września 1922 r.) zostały po raz pierwszy zorganizowane MP w pływaniu²². W wyścigu na dystansie 100 m zwyciężyła Samolakówna (Warszawskie Koło Wioślarek – WKW), wyprzedzając Ryszkiewiczówną (WKW) i Sellówną („Unia” Poznań); w wyścigu na dystansie 300 m I miejsce zajęła Ludmiła Drożyńska (WKW), przed Z. Bystrzyńską (AZS Warszawa) i Ryszkiewiczówną. Do wyścigu sztafetowego zgłosiły się dwie drużyny WKW. Zwyciężył zespół w składzie: Głowacka, Kożuchowska, Tryburska i Dorożyńska. Redakcja „Przeglądu Sportowego” nie podała informacji na temat startu w zawodach pływaczek z okręgu krakowskiego.

Fot. 2. Członkowie sekcji szermierzej AZS Kraków. Wśród nich Wanda Dubieńska

Źródło: „Przegląd Sportowy” 1922, nr 51, s. 53.

²¹ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 29, s. 9.

²² „Przegląd Sportowy” 1922, nr 36, s. 10.

Na łamach „Przeglądu Sportowego”, w numerze 52 z 1922 r., dokonano podsumowania stanu sportu polskiego, m.in. w zakresie pływania²³. Silny był ośrodek pływacki w Krakowie (AZS, YMCA, Żydowskie Towarzystwo Sportowe – ŻTS „Jutrzenka”), który posiadał następujące zawodniczki: Dawidowska, Estreicherówna, Królówna, M. Lubańska, Jadwiga i Maria Meyer, I. Popielówna. Ponadto redakcja pisze: „ukazały się na horyzoncie talenty młode z pań: Bystrzyńska, Dorożyńska, Samolakówna, Ryszkiewiczówna”²⁴. AZS Kraków zorganizował żeńską drużynę piłki wodnej.

Wyróżniającą się pod względem sportowym członkinią sekcji szermierczej AZS Kraków była W. Dubieńska²⁵.

W dniach 8–11 września 1921 r. odbył się w Krakowie IV Międzynarodowy Turniej AZS w tenisie ziemnym²⁶. Pierwsze 3 turnieje odbyły się w okresie przed wybuchem I wojny światowej (w latach 1912, 1913 i 1914 r.). W grze pojedynczej kobiet zwyciężyła Vera Richterówna (Łódzki Klub Lawn-Tennisowy – ŁKLT), drugie miejsce zajęła Wanda Dubieńska (AZS Kraków). W innej konkurencji – grze mieszanej – I miejsce zajęli Żochowska i Kleinadel (Warszawski Klub Lawn-Tennisowy WKLT), II miejsce – V. Richterówna i Kowalewski. Jak pisze redakcja „Przeglądu Sportowego”, popularyzując aktywność sportową wśród kobiet:

Panie Landauowa, Rostworowska, Zahaczewska, które po raz pierwszy wzięły udział w turnieju, dały dobry przykład krakowiankom, że nie należy stronić od zawodów sportowych²⁷.

Na łamach tygodnika sportowego ukazała się notatka prasowa na temat walorów gry V. Richterówny:

Richterówna gra sprawnie i wytrwale, porusza się na boisku nad wyraz zgrabnie, swobodnie i wdzięcznie, w swym uderzeniu jednoczy siłę męską wraz z kobiecą²⁸.

Turniej w Krakowie miał charakter cykliczny. W roku następnym (1922) zwycięstwo w grze pojedynczej kobiet odniosła W. Dubieńska, pokonując w finale Boniecką (10:8, 6:1)²⁹. W ramach turnieju rozegrano zawody w grze pojedynczej kobiet o mistrzostwo zachodniej Małopolski. W finale tych zawodów Zalewska pokonała Zahaczewską.

²³ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 52, s. 7–8.

²⁴ Tamże.

²⁵ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 51, s. 53.

²⁶ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 18, s. 12.

²⁷ Tamże.

²⁸ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 19, s. 4.

²⁹ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 26, s. 6. W półfinale turnieju W. Dubieńska pokonała Zalewską, zaś Boniecka Kozakową.

Kolejny turniej międzynarodowy odbył się we wrześniu 1921 r. w Łodzi³⁰. Zawody zorganizowane zostały przez działaczy Łódzkiego Klubu Lawn-Tennisowego (ŁKLT). Najlepszą tenisistką okazała się V. Richterówna, zwyciężając w grze pojedynczej oraz mieszanej (wspólnie z Kowalewskim). Drugie miejsce w zawodach kobiecych zajęła Żochowska, natomiast w grze mieszanej – Żochowska i Kleindal. V. Richterówna powtórzyła sukces na kolejnym turnieju międzynarodowym w Łodzi, rozegranym w 1922 r.³¹ Zwyciężyła, pokonując w finale K. Richterówną (6:0, 6:3).

Na przełomie września i października 1921 r. odbył się turniej tenisa ziemnego o zasięgu ogólnopolskim, zorganizowany przez KS „Czarni” Lwów³². W programie imprezy sportowej – dla kobiet – przewidziano grę mieszaną. Zwycięzcami zawodów – w tej konkurencji – zostali W. Dubieńska i Smith (Kraków). Krakowianie pokonali m.in.: Kruczkiewiczówną i Retingera („Czarni”); Żochowską i Kuchara oraz Kaliszewską i Stahla. W komentarzu do zawodów czytamy:

Spośród współzawodników wyróżniły się przez piękne serwisy i pewną grę [...] Żochowska oraz nadzwyczaj wysoką klasą gry W. Dubieńska. Paniom lwowskim należy się sportowe podziękowanie za przełamanie obawy przed zawodami³³.

W pierwszych latach okresu międzywojennego, wśród kobiet odrodził się sport wioślarski. W ramach regat o MP, które zostały zorganizowane w Bydgoszczy w dniach 14–15 sierpnia 1922 r., odbył się wyścig czwórek ze sternikiem³⁴. Zwyciężyła osada AZS Warszawa, w następującym składzie: W. Steymanówna (sternik), W. Krynicka, W. Krzyszkiewiczowa, Cz. Kosińska, M. Tyszkówna. Trenerem wioślarek był Józef Mazurek.

Pierwszą konkurencją, w której wystartowały kobiety na Mistrzostwach Polski (MP) w łyżwiarstwie figurowym, była jazda parami. Na zawodach, przeprowadzonych w dniach 19–20 stycznia 1922 r. w Warszawie, zwycięstwo w jeździe parami odniosło małżeństwo Olga Przedzrymirska i Henryk J. Krukowicz-Przedzrymirski³⁵. Drugie miejsce zajęli Kowalewska i Ziemiński.

W trakcie MP w narciarstwie, które zostały rozegrane w Worochcie w dniach 4–6 marca 1922 r., rozegrano zawody w skokach narciarskich II klasy³⁶. Pewnym zaskoczeniem może być zwycięstwo kobiety – Elżbiety Michalewskiej-Ziętkiewiczowej (SNTT). Drugie miejsce zajął Józef Zubek, III – Stefan Zagórski.

³⁰ „Przegląd Sportowy” 1921, nr 24, s. 12.

³¹ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 39, s. 7.

³² „Przegląd Sportowy” 1921, nr 21, s. 13.

³³ Tamże.

³⁴ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 34, s. 6.

³⁵ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 4, s. 10–11; 1922, nr 51, s. 51.

³⁶ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 11, s. 6–7.

W dniach 19–21 lutego 1922 r. odbyły się w Zakopanym Międzynarodowe Zawody Narciarskie³⁷. Bieg narciarski kobiet zorganizowano na dystansie 7 km. Zwyciężyła E. Michalewska-Ziętkiewiczowa, przed Małgorzatą Reichardt (Węgry) i Schiele (SNTT). Czwarte miejsce zajęła W. Dubieńska. Kolejne Międzynarodowe Zawody Narciarskie w Zakopanym planowano zorganizować w dniach 16–18 lutego 1923 r.³⁸ Bieg narciarski dla kobiet zaplanowano na dzień 17 lutego 1923 r.

E. Michalewska-Ziętkiewiczowa była w tym czasie najlepszą polską narciarką. W 1914 r. zajęła II miejsce na zawodach międzynarodowych w Mitterdorffie (zwyciężyła Emmy Nadlievny) oraz II miejsce na zawodach w Raxie (I miejsce zdobyła Anny Bayer)³⁹. W roku następnym (1915) odniosła sześć zwycięstw na zawodach narciarskich rangi międzynarodowej (m.in. w Raxie, Senmeringu, Murzzuschlägu).

W numerze 51 „Przeglądu Sportowego” z 1922 r. znajdujemy przegląd osiągnięć w sporcie polskim za 1922 r. Jak pisze redakcja tygodnika, podsumowując sukcesy w narciarstwie kobiecym:

Ów nasz tuz narciarski [...] E. Ziętkiewiczowa, stoi na wyżynie klasy i to międzynarodowej. Poza nią panie W. Dubieńska i H. Schielowa, godnie reprezentują sport polski⁴⁰.

Fot. 3. Uczestniczki Międzynarodowych Zawodów Narciarskich w Zakopanem (19–21 lutego 1922 r.)

Źródło: „Przegląd Sportowy” 1922, nr 10, s. 1.

³⁷ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 7, s. 4–5; 1922, nr 8, s. 12.

³⁸ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 51, s. 47.

³⁹ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 3, s. 8–9.

⁴⁰ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 51, s. 47.

Polski Związek Narciarski (PZN) planował wyjazd reprezentacji na zawody międzynarodowe do Superbagniere Luchon (Francja, Pireneje)⁴¹. Zawody miały zostać rozegrane w dniach 1–5 lutego 1923 r. W skład reprezentacji miało wchodzić 6 narciarzy, 2 narciarki i 2 przedstawiciele PZN⁴².

Sekcje narciarskie klubów i towarzystw sportowych, oprócz aktywności sportowej, prowadziły działalność turystyczną. Członkowie sekcji narciarskiej LKS „Pogoń” Lwów odbyli, w dniach 8–10 grudnia 1922 r., wycieczkę do Tuchli⁴³. Kierownikiem wyprawy narciarskiej, w której wzięło udział 19 osób (w tym 4 kobiety), był E. Marjon.

W latach 1921–1922 kobiety działały w zarządach klubów i towarzystw sportowych. Rywalizowały w wielu dyscyplinach sportowych, głównie na arenie krajowej, ale także międzynarodowej. Popularnymi dyscyplinami sportu kobiet były: lekkoatletyka, łyżwiarstwo, narciarstwo, pływanie, tenis ziemny, a także w mniejszym stopniu wioślarstwo i szermierka. Największe sukcesy kobiety odnosiły w narciarstwie. Do wyróżniających zawodniczek w narciarstwie należały W. Dubieńska, E. Michalewska-Ziętkiewiczowa oraz I. Popielówna. Warto zaznaczyć, iż W. Dubieńska była wszechstronną „sportsmenką” – poza narciarstwem sukcesy odnosiła w szermierce oraz w tenisie ziemnym.

Bibliografia

A. Źródła

I. Prasa

„Przegląd Sportowy” 1921–1922

B. Literatura

Drozdek-Małolepsza T., *Narciarstwo kobiet w Polsce w latach 1919–1939*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Seria: Kultura Fizyczna”, z. 9, Częstochowa 2010.

Drozdek-Małolepsza T., *Pływanie kobiet w Polsce w latach 1919–1939*, M. Gizowski (red.), „Nadwiślański Rocznik Historyczno-Społeczny”, t. 1, Gdańsk 2008.

Drozdek-Małolepsza T., *Sport strzelecki kobiet w Polsce w okresie międzywojennym*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Seria: Kultura Fizyczna”, z. 11, Częstochowa 2012.

⁴¹ Tamże.

⁴² Tamże; „Przegląd Sportowy” 1922, nr 44, s. 2. W „Przeglądzie Sportowym”, w numerze 44 z 1922 r., znajdujemy informację, iż reprezentacja Polski na wyjazd do Francji miała liczyć 6 narciarzy, 1 narciarkę i 1 delegata PZN.

⁴³ „Przegląd Sportowy” 1922, nr 52, s. 10.

- Drozdek-Małolepsza T., *Sporty zimowe kobiet w Polsce w latach 1919–1939*, [w:] L. Rak, E. Małolepszy (red.), *Narciarstwo polskie 1888–2008*, Jasło 2009.
- Drozdek-Małolepsza T., *Stan badań nad dziejami wychowania fizycznego i sportu kobiet w Drugiej Rzeczypospolitej*, [w:] S. Zaborniak (red.), *Z dziejów kultury fizycznej w Polsce*, Rzeszów 2005.
- Drozdek-Małolepsza T., *Tenis ziemny kobiet w Polsce w okresie międzywojennym*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Seria: Kultura Fizyczna”, z. 10, Częstochowa 2011.
- Drozdek-Małolepsza T., *Uwarunkowania rozwoju ruchu sportowego kobiet w Polsce w latach 1919–1939. Zarys problematyki*, [w:] T. Drozdek-Małolepsza (red.), *Z najnowszych dziejów kultury fizycznej i turystyki w Polsce. Dzieje kultury fizycznej i turystyki w Polsce w końcu XIX i XX w.*, t. 1, Częstochowa 2011.
- Gaj J., Woltmann B. (red.), *Zarys historii sportu w Polsce (1867–1996)*, Gorzów Wlkp. 1999.
- Gawkowski R., *Encyklopedia klubów sportowych Warszawy i jej najbliższych okolic w latach 1918–39*, Warszawa 2007.
- Lipóński W., *Historia sportu na tle rozwoju kultury fizycznej*, Warszawa 2012.
- Rotkiewicz M., Hądzelek K., *Powstanie i działalność polskich związków sportowych (II) 1919–1925*, „Sport Wyczynowy” 2007 nr 10–12.
- Rotkiewicz M., *Rozwój sportu kobiet w Polsce okresu międzywojennego*, „Sport Wyczynowy” 1979, nr 3–4.
- Socha T., *Sport kobiet. Historia. Teoria. Praktyka*, Warszawa 2002.
- Woltmann B., Gaj J., *Sport w Polsce 1919–1939*, Gorzów Wlkp. 1997.

Abstract

Women’s Sport in Poland in the Light of “Przegląd Sportowy” Magazine in Years 1921–1922

The paper presents women’s sport in the years 1921–1922 based on “Przegląd Sportowy” [*Sports Review*] magazine. “Przegląd Sportowy” was a weekly dedicated to sport in Poland and abroad. It also introduced various aspects of women’s sports movement.

In the years 1921–1922 women were active on the boards of sports clubs and societies. They competed in a number of sports disciplines, mainly in the national arena. Popular disciplines of women’s sport were: athletics, skating, skiing, swimming, tennis and, to a lesser extent, rowing and fencing. Women were most successful in skiing. Outstanding athletes in skiing were Wanda Dubieńska, Elżbieta Michalewska-Ziętkiewiczowa and Irena Popielówna.

Key words: women, sport, Poland, “Przegląd Sportowy”.